

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1170/2023. számú ügyben
rokkantsági ellátás megállapítására és ápolási díjra való jogosultság
megszüntetésére irányuló közigazgatási eljárásokkal összefüggésben

Előadó: dr. Kopácsy Judit

Érintett szervek: Fejér Vármegyei Kormányhivatal Családtámogatási és
Társadalombiztosítási Főosztály Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály,
Fejér Vármegyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Hatósági
Osztály

2023.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-1170/2023. számú ügyben**

1. Az eljárás megindítása

A Székesfehérváron élő panaszos a Fejér Vármegyei Kormányhivatal két szervezeti egységének, a Székesfehérvári Járási Hivatal Hatósági Osztályának (a továbbiakban: Járási Hivatal) és a Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály (a továbbiakban: Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály) eljárásával és döntésével kapcsolatban kérte vizsgálatomat. Beadványában előadta, hogy a súlyosan fogyatékos édesanyja ápolására tekintettel folyósított ápolási díj mellett – saját egészségkárosodása okán – kérelmet nyújtott be a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránt. Az ügyben eljáró Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály a jogosultsági feltételek fennállásának, illetve bekövetkezése napjának vizsgálata eredményeként a panaszos részére – az igénylés benyújtásának napját megelőző hatodik hónap első napjától – rokkantsági ellátást állapított meg. A régebb óta folyósított ápolási díj jogosultsági feltételeit érintő bejelentési kötelezettség késedelmes teljesítését követően a Járási Hivatal felülvizsgálati eljárás keretében megszüntette az ápolási díjra való jogosultságát és elrendelte – a rokkantsági ellátásra fennálló jogosultság kezdő időpontjától – a jogosulatlanul és rosszhiszeműen felvett ellátás visszafizetését. A panaszos beadványában kifogásolta a támogatások igénylése kapcsán a nem megfelelő tájékoztatást és azzal összefüggésben, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának kérelmezése során többször jelezte, hogy hozzátartozójának gondozására tekintettel rendszeres pénzellátásban részesül, különösen sérelmezte az ápolási díj rosszhiszemű igénybevételének megállapítását.

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 1. § (2) bekezdésének értelmében az alapvető jogok biztosa tevékenysége során megkülönböztetett figyelmet fordít többek között a leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok jogainak védelmére, ezért a panaszos által kifogásolt hatósági eljárás és döntés körülményeit vizsgálat keretében tekintetem át.

A panasz alapján felmerült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye, valamint a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jog sérelmének, illetve a sérelem közvetlen veszélyének a gyanúja.

A vizsgálat során – az Ajbt. 25. §-a alapján – tájékoztatást kértem az érintett kormányhivatal vezetőjétől.

2. Érintett alkotmányos jogok és alapelvek

- *A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye* [Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) B) cikk (1) bekezdés: „Magyarország független, demokratikus jogállam.”];
- *A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog* [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék.”

3. Alkalmazott jogszabályok

- Alaptörvény
- Ajbt.
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)
- A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.)
- Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.)
- A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.)
- A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Mmr.)
- A pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Pr.)

4. A megállapított tényállás

4.1. A panaszbeadvány

A panaszos a beadványában előadta, hogy a Járási Hivatal 2017. január 11. napjától alapösszegű ápolási díjra (2017.02.01. napjától havonta bruttó 31.000 Ft) való jogosultságot állapított meg részére súlyosan fogyatékos édesanyja ápolása címén. A szociális pénzügyi ellátás további folyósításának első felülvizsgálatára 2019-ben került sor hivatalból, melynek eredményeként közeli hozzátartozójának gondozására tekintettel a panaszos továbbra is jogosult volt az ápolási díjra. Mivel maga is az édesanyja betegségével megegyező örökletes mozgásszervi problémával küzd és egészségi állapota folyamatosan romlik, 2020. december 7-i dátummal kérelmet nyújtott be a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztályhoz megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítása iránt. Az igénylő adatlapon egyértelműen jelezte, hogy ápolási díjban részesül, ehhez ismertette a szociális támogatást megállapító ügyiratok számát és a folyósítás pontos kezdetét. A két ellátásra való együttes jogosultság lehetőségével kapcsolatos érdeklődésére az ügyintéző telefonon arról tájékoztatta, hogy az ápolási díj folyósítása a rokkantsági ellátás megállapítása szempontjából nem kizáró ok. A panaszos 2021. január 27-én vette át a rokkantsági ellátást megállapító határozatot és ekkor értesült arról, hogy – bár nem kérte az ellátás visszamenőleges megállapítását – a jogosultság kezdő időpontjaként az igénylés benyújtásának napját megelőző hatodik hónap első napja (2020. június 1.) került meghatározásra. A két ellátás együttes folyósíthatóságával kapcsolatos tudomását tévesen erősítette meg az a Személyre Szabott Ügyintézési Felületen¹ elérhető információ, amely az ápolási díj igénylésével kapcsolatban az alábbi tudnivalót tartalmazza:

„Nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha (...) b) rendszeres pénzellátásban részesül, és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét, kivéve, ha a következő ellátásokra való jogosultság keletkezését megelőző napon a súlyosan fogyatékos személyre tekintettel biztosított, vagy a kiemelt ápolási díjra való jogosultság az elmúlt 20 évben legalább 10 évig fennállt: (...) rokkantsági ellátás (...)”.

---

¹https://www.magyarorszag.hu/szuf_ugyleiras?id=a9277f65-fb26-4e47-82c9-966a97b429af& n=apolasi_dij_igenylese

Emellett a megváltozott munkaképesség minősítéséhez készült szakértői vélemény rögzíti, hogy a panaszos foglalkozási rehabilitációja hozzátartozó ápolása, gondozása okán nem valósítható meg és „amennyiben jogszabályi feltételeknek megfelel, javasolt továbbra is” számára az ápolási díj igénybe vétele.

Mindezek alapján jutott a panaszos arra a következtetésre, hogy a rokkantsági ellátás mellett továbbra is jogosult az ápolási díjra és ebből adódóan nem keletkezett bejelentési kötelezettsége a Járási Hivatal felé.

A hatóságot végül 2021. március 18-án írt elektronikus levélben értesítette arról, hogy 2021. január 22-én kelt megállapító határozattal 2020. június 1. napjától kezdődően rokkantsági ellátásban részesül. A bejelentést követően a Járási Hivatal felülvizsgálati eljárást indított, amelynek eredményeként 2020. május 31. napjától megszüntette a panaszos alapösszegű ápolási díjra való jogosultságát és kötelezte a 2020. június 1. napjától 2021. március 31. napjáig jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vett támogatás visszafizetésére, valamint a felmerült kamat megfizetésére.

A hatósági határozatban foglaltakat – különösen a rosszhiszeműségnek a kérelem benyújtása napját megelőző hatodik hónap első napjára visszamenő megállapítását – sérelmezve a panaszos „jogorvoslati kérelmet” nyújtott be a Járási Hivatalhoz. Ebben az Ákr. 115. §-ra hivatkozással kérte a hatóságtól a döntése visszavonását vagy módosítását akként, hogy a közigazgatási szerv mellőzze az ellátás rosszhiszemű igénybevételének megállapítását és az ápolási díj visszafizetésére kötelezést. Miután a hatóság tájékoztató levelében arról értesítette, hogy saját hatáskörben nincs lehetősége a határozat visszavonására, illetve módosítására és egyúttal nyomtatvány mellékelésével ismételten tájékoztatást adott a keresetlevél benyújtásával történő közigazgatási perindítás jogáról és követelményeiről, a peres eljárás illetékkötelességéről, a panaszos elállt jogorvoslati szándékától és a határozatban szereplő összeg befizetésével eleget tett a hatósági kötelezésnek.

A panaszbeadványban foglaltakkal összefüggésben a panaszos leveléhez mellékelten megküldte – többek között – a rokkantsági ellátást megállapító határozatot, az alapösszegű ápolási díjra való jogosultságot megszüntető, valamint a jogosulatlanul és rosszhiszeműen felvett támogatás visszafizetésére kötelező határozatot, továbbá a kifogásolt hatósági döntéssel szemben benyújtott jogorvoslati kérelem másolatát.

4.2 A kormányhivatal vezetőjének válasza

A főispán tájékoztatásában megállapította, hogy a panaszos részére jogszerűen, az Mmtv. rendelkezései alapján történt a rokkantsági ellátás megállapítása. Levelében kiemelte, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak (rokkantsági ellátás, rehabilitációs ellátás) adhatósága szempontjából az ápolási díj nem minősül rendszeres pénzellátásnak. A rokkantsági ellátás visszamenőleges megállapításával kapcsolatban pedig kifejtette, hogy az Mmtv. lehetővé teszi a támogatásnak a kérelem benyújtását megelőző legfeljebb hat hónapra történő megállapítását abban az esetben, ha a jogosultsági feltételek már attól az időponttól fennállnak.

Az ápolási díj időben korábbi, 2017. 01. 11. nap kezdettel történő, majd a 2019. évi felülvizsgálatot követő további folyósításával összefüggésben a kormányhivatal vezetője hangsúlyozta, hogy a szociális támogatást megállapító határozatokban a Járási Hivatal tájékoztatást adott a panaszosnak a jogosultsági feltételeket érintő lényeges tények, körülmények megváltozása tekintetében fennálló bejelentési kötelezettségéről, különös figyelemmel a más rendszeres pénzellátás – köztük a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak – igénybevételére, illetve erre irányuló eljárás indításának közlésére.

A panaszos azonban ennek ellenére késedelmesen, a bejelentésre nyitva álló határidő lejártát követően jelezte elektronikus levélben az ápolási díj tekintetében hatáskörrel rendelkező

hatóságnak, hogy a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály 2021. január 22-én kelt határozattal – 2020. június 1. napjára visszamenőleg – rokkantsági ellátást állapított meg részére.

A főispán válaszában leírta, hogy a közlést követően megindított felülvizsgálati eljárás során a Járási Hivatal – az Szt. vonatkozó rendelkezéseinek idézésével – részletes tájékoztatást adott a panaszosnak az ápolási díjra való jogosultságot érintő szabályozásról. Emellett vitatta, hogy az érintett szociális ellátást illetően téves információ szerepelne a kormányablak honlapján, meglátása szerint a közzétett ismertetőt az ügyfél értelmezte rosszul.

Azzal kapcsolatban, hogy a panaszos a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának igénylő adatlapján a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály felé jelezte az ápolási díjban való részesülését, megjegyezte, hogy az Osztálynak nincs értesítési kötelezettsége a Járási Hivatal felé, míg az ügyfél tudomással bírt az ápolási díjat megállapító hatóság felé fennálló bejelentési kötelezettségéről.

A főispán az Szt. 9. §-ra történő hivatkozással és arra tekintettel, hogy a panaszos a rokkantsági ellátás igénybevételéről, mint az ápolási díj folyósítását érintő lényeges körülményről bejelentését határidőben nem tette meg, megállapította, hogy a jogosulatlanul átvett ápolási díj tekintetében a rosszhiszeműség a rokkantsági ellátásra való jogosultság fennállásának kezdeti időpontjától – 2020. június 1. napjától – fennáll.

5.A vizsgálat megállapításai

5.1. A hatáskör tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. A jogszabály 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint hatóság tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A Fejér Vármegyei Kormányhivatal és annak szervezeti egységei, mint közigazgatási szervek, hatóságnak minősülnek az Ajbt. 18. § (1) bekezdés a) pontja alapján, így tevékenységük, mulasztásaik vizsgálatára hatásköröm kiterjed.

5.2. Az alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosja egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosja következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Magyarország Alaptörvényének és az Ajbt.-nek a hatályba lépésével az alapvető jogok biztosaként követni kívánom a fenti gyakorlatot. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírói döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény

negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybíróági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi élel mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*” A fenti elvi jelentőségű tétellel összhangban vizsgálati megállapításaim érvrendszerének megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybíróági iránymutatás megszületéséig, az alkotmányszöveg változását, a tartalmi, illetve kontextuális egyezőséget is figyelembe véve – az alapvető jogok biztosaként továbbra is irányadónak tekintem az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően meghozott határozatai indokolásában kifejtett érveket, jogelveket és összefüggéseket.

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Ahogyan pedig arra az Alkotmánybíróság felhívta a figyelmet a 30/2012. (VI. 27.) AB határozatában, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése és az Alkotmány 2. § (1) bekezdése azonosan deklarálja a jogállami klauzulát, tehát az eddig kialakított alkotmánybíróági gyakorlat relevánsnak tekinthető a vizsgálat során. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. A jogállamiság elvéből folyó követelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást.

Jogállamban a polgárokra vonatkozó egyedi közhatalmi döntés csakis tisztességes eljárás keretében születhet meg. Ezt biztosítandó, az alkotmányos jogrend – a nemzetközi egyezményekkel összhangban – alanyi jogként biztosítja mindenki jogát a tisztességes eljáráshoz. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tartalmazza, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok – ideértve a közszolgáltatást végző szerveket – részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék, illetve a törvényben meghatározottak szerint indokolják. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az

Alkotmánybíróság számos esetben elvi érveléssel mutatott rá arra, hogy az alanyi jogok érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos követelményéből erednek, de szoros kapcsolatban állnak a jogegyenlőséggel, törvény előtti egyenlőséggel is. A megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban ugyanis a jogbiztonság az, ami sérelmet szenved. A tisztességes eljárás követelménye olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. A tisztességes eljáráshoz való jog az alkotmánybírósági gyakorlatban olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapjog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Olyan jogalkalmazói eljárást foglal magában, amely a materiális jogállam értékrendjének megfelelően, a demokratikus alkotmányfejlődés során kikristályosodott alapelvek és szabályok alapján zajlik.

5.3. Az ügy érdeme tekintetében

A panaszügyet az ápolási díjra és a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira vonatkozó rendelkezések, továbbá a közigazgatási hatósági eljárások tekintetében meghatározott alapelvek és alapvető szabályok mentén, az érintett alapvető jogok érvényesülése szempontjából tekintetem át.

5.3.1. A rokkantsági ellátásra és az ápolási díjra vonatkozó rendelkezések

Az egészségbiztosítási ellátások körébe tartozó megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak célja, hogy az állam – a rehabilitáció szerepének hangsúlyosabbá tételével és eszköztárának bővítésével – elősegítse az egészségkárosodással élők foglalkoztatását, valamint biztosítsa állapotuk következtében kieső jövedelmük pótlását. Az ellátásra jogosultak egészségkárosodásuk mértékétől, valamint foglalkoztatási és szociális szempontú rehabilitálhatóságuk lehetőségétől függően részesülnek rehabilitációs ellátásban vagy rokkantsági ellátásban. A mindkét ellátási formára vonatkozó általános jogosultsági feltételek az életkor, az egészségi állapot, az előzetes biztosítási idő, a keresőtevékenység és a rendszeres pénzbeli ellátásban való részesülés alapján ítélték meg. Eszerint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult az a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 százalékos vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül legalább 1095 napon át, 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy 15 éven belül legalább 3650 napon át biztosított volt, keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A rendszeres pénzellátás fogalmát az Mmtv. az 1. § (2) bekezdés 10. pontjában határozza meg, utalva az Szt. 4. § (1) bekezdés i) pontja szerinti taxatív felsorolásra azzal, hogy a szociális törvény által meghatározott ellátási listából a megnevezett ellátásokat – köztük az ápolási díjat – nem tekinti rendszeres pénzellátásnak. Ebből következik, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai szempontjából az ápolási díj nem minősül rendszeres pénzellátásnak, azaz a rokkantsági ellátás az ápolási díj folyósítása mellett is megállapítható és folyósítható, amely rendelkezésnek megfelelő a Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály döntése is.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak közigazgatási hatósági eljárás keretében történő megállapításával kapcsolatos eljárási szabályokat az Mmtv. végrehajtási rendelete tartalmazza. Az Mmr. 6. §-a alapján az ellátás iránti kérelmet az erre szolgáló, a szociálpolitikáért felelős miniszter által rendszeresített adatlapon kell benyújtani a kérelmező lakó- vagy tartózkodási helye szerinti kormányhivatal rehabilitációs szakigazgatási szervénél. Az igény elbírálása érdekében az adatlap magában foglalja a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak megállapításához szükséges nyilatkozatokat. A panaszos által

benyújtott nyomtatvány kitér többek között arra a kérdésre, hogy a biztosítás megszűnését követően a kérelmező részesül-e bizonyos, felsorolt pénzbeli ellátásban, köztük ápolási díjban (*igen* válasz esetén kérve az ellátás típusának, az ügyiratszámának vagy folyósítási törzsszámának és a folyósítás időtartamának megadását), egy további pont keretében pedig kifejezetten a rendszeres pénzellátásban való részesülésre kérdez rá. Ez utóbbi igénybevételére vonatkozó tájékoztató kérdéshez tartozó fogalommagyarázat felsorolja, hogy a rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás szempontjából mit kell rendszeres pénzellátásnak tekinteni, amely körbe bár nem tartozik bele az ápolási díj, ugyanakkor a panaszosnak mégis e kérdés alatt kellett nyilatkozni a hozzátartozó ápolására tekintettel folyósított ápolási díjról.

A rokkantsági ellátásra való jogosultság kezdő időpontjának meghatározásával összefüggésben az Mmtv. 11. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a rokkantsági ellátás a jogosultsági feltételek bekövetkezésének napjától, de legkorábban a kérelem benyújtásának napját megelőző hatodik hónap első napjától állapítható meg. **A rokkantsági ellátás kezdő időpontja tehát alapvetően a kérelem benyújtásának a napja, azonban annak érdekében, hogy a jogosult hiányzó jövedelmének pótlása minél hamarabb megtörténjen, a törvény lehetővé teszi a rokkantsági ellátás visszamenőleges, a kérelem benyújtását megelőző legfeljebb hat hónapra történő megállapítását** abban az esetben, ha a jogosultsági feltételek már ettől az időponttól fennállnak.² A panaszos beadványában kiemelte, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránt benyújtott **kérelmében nem igényelte az ellátás visszamenőleges megállapítását, az adatlap erre vonatkozóan nem tartalmazott kérdést.** A rokkantsági ellátást 2020. június 1. napjától megállapító rehabilitációs hatóság döntése indokolásában kifejtette, hogy a jogosultsági feltételek fennállására figyelemmel határozott az ellátás kérelem benyújtásának napját megelőző hatodik hónap első napjától történő megállapításáról.

A panaszos részére mozgáskorlátozott édesanyja ápolása címén megállapított ápolási díj az Szt.-ben szabályozott szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátás. A támogatás célja azok segítése, akik otthoni körülmények között ápolják, gondozzák életkorra tekintet nélkül súlyosan fogyatékos vagy 18 év alatti tartósan beteg hozzátartozójukat és emiatt – az időkorlát nélkül ellátható otthoni munkavégzés kivételével – napi négy órát meghaladóan nem tudnak keresőtevékenységet folytatni.³ Az ápolási díj a gondozási szükséglet értékelésétől függően lehet alap, emelt, valamint kiemelt összegű. Az ellátás alapösszegét a központi költségvetésről szóló törvény rögzíti, ennek százalékában kerül meghatározásra az ápolási díj egyes típusainak mértéke. (A panaszos a támogatás megállapítása iránt benyújtott kérelme alapján 2017. január 11. napjától havi bruttó 31.000 Ft alapösszegű ellátásra lett jogosult, a 2019. évi felülvizsgálatot követően az alapösszeg 115 %-ként kapott ápolási díja bruttó 37.490 Ft-ra emelkedett.) Az ápolási díjban részesülő személy egészségügyi szolgáltatásra jogosult, továbbá a támogatás folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít, ezért az ellátás után főszabály szerint nyugdíjjárulékot kell fizetni.

Az ápolási díj igényléséhez a kérelmet az arra rendszeresített formanyomtatványon lehet benyújtani a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál, amely jelen ügyben a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatala. A Pr. 25. § (1) bekezdés e) pontja

---

² Kommentár a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvényhez.

Csák/Hoffman/Jakab/Szászi/Tóth

³ Szt. 40. §: Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1): Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], továbbá az (1a) és (1b) bekezdésben meghatározott személy, ha

a) állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló

aa) súlyosan fogyatékos, vagy

ab) tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és

b) az a) pont szerinti ápolts személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

alapján a kérelemnyomtatvány tartalmazza a kérelmező nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy részesül-e más rendszeres pénzellátásban, illetve ilyen ellátás megállapítása iránt van-e folyamatban eljárás. Az Szt. 17. § (7)-(9) bekezdése értelmében ugyanis az ápolási díjat igénylő személy köteles a szociális hatáskört gyakorló szervnek bejelenteni, ha részére a kérelem benyújtásakor más rendszeres pénzellátás megállapítására irányuló eljárás van folyamatban, vagy az ápolási díj megállapítása iránti kérelem benyújtását követően, de a végleges döntés meghozatalát megelőzően más rendszeres pénzellátás megállapítására irányuló eljárást indít. Az ápolási díjban részesülő személy továbbá köteles bejelenteni, ha a jogosultságának fennállása alatt más rendszeres pénzellátás megállapítását is kérelmezi. Az ápolási díj igénylését követően további támogatás megállapítására irányuló eljárás indítása tekintetében a bejelentési határidő 8 nap.

Az Szt. alkalmazásában a rendszeres pénzellátás fogalmát a törvény 4. § (1) bekezdés i) pontja taxatív felsorolás keretében határozza meg, amelyben helyet kapnak biztosítási alapon, alanyi jogon, továbbá rászorultság okán járó pénzbeli ellátások, köztük a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai és az ápolási díj is.

Az ápolási díjra való jogosultság szempontjából a más rendszeres pénzellátásban való részesülés befolyásolja magára a támogatásra való jogosultságot és annak összegét is. Az Szt. 42. § (1) bekezdés b) pontja értelmében ugyanis nem jogosult ápolási díjra a kérelmező, ha – a tartós ápolást végzők időskori támogatása kivételével – rendszeres pénzellátásban részesül, és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét. Kivételt képez ez alól a szabály alól a kiemelt ápolási díj, valamint az az eset, amikor a jogosult súlyosan fogyatékos hozzátartozó ápolását végzi, és (...) rokkantsági ellátásban, (...) részesül, amely ellátásra való jogosultság keletkezése előtt való napon súlyosan fogyatékos személy ápolásán alapuló vagy kiemelt ápolási díjra volt jogosult és ez a jogosultsága a megelőző 20 éven belül legalább tíz évig fennállt.⁴⁵

Az Szt. 42.§ (2) bekezdés e) pontja előírja, hogy amennyiben az ápolási díjra való jogosultság fennállása alatt jogosultságot kizáró körülmény következik be, a támogatást meg kell szüntetni. A szociális juttatásokat, szolgáltatásokat igénybe vevő rászorulóknak általában huzamos ideig részesülnek a szükséges támogatásokban és ez idő alatt a jogosultsági feltételeket érintően változások következhetnek be. Ennek nyomán követése érdekében az Szt. egyrészt rendelkezik az ellátások rendszeres felülvizsgálatáról, másrészt a 9. § (1) bekezdésben általános jelleggel előírja, hogy a szociális – pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó – ellátásban részesülő személy a jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények megváltozásáról – ha a jogszabály másképp nem rendelkezik – 15 napon belül köteles értesíteni az ellátást megállapító szervet.

A jogszabály ugyan nem határozza meg a **bejelentési határidő kezdő időpontját**, mivel azonban a kötelezettség az ellátásban részesülőt terheli, a bírói gyakorlat nem a tények,

---

⁴ Az ápolási díj 2017. évi megállapítása és 2019. évi felülvizsgálat alkalmával hatályos szabályozás szerint: Szt. 42. § (4) bekezdés rögzíti, hogy a 41. § (1) bek. a) pont aa) alpontja szerinti, valamint a kiemelt ápolási díjra való jogosultság továbbra is fennáll, ha az ápolási díjban részesülő személy

a) a Tny. szerint saját jogú nyugdíjnak minősülő ellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, rokkantsági ellátásban, vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 33. § (1) bekezdése alapján, a törvény erejénél fogva rehabilitációs ellátásban részesül,

b) az a) pont szerinti ellátásra való jogosultság keletkezését megelőző napon a 41. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti vagy kiemelt ápolási díjra volt jogosult, és

c) az a) pont szerinti ellátásra való jogosultság kezdő napját megelőző húsz éven belül a 41. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti vagy a kiemelt ápolási díjra való jogosultsága legalább tíz évig fennállt.

⁵ Szintén nem számít kizáró tényezőnek az ápolási díj vonatkozásában a táppénz, amelyet az ápolási díj folyósításának időtartama alatt végzett keresőtevékenységből adódó biztosítási jogviszony alapján – keresőképtelenné válás esetén – folyósítanak.

körülmények megváltozásának objektív időpontját, hanem a változásáról való tudomásszerzést tekinti az értesítésre nyitva álló idő kezdetének.⁶

Az Szt. fentiekben ismertetett rendelkezései alapján a panaszos Járási Hivatal irányában fennálló bejelentési kötelezettsége első alkalommal akkor keletkezett, amikor kérelmet nyújtott be a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának megállapítása iránt. (Kérelmét 2020. december 10. napján terjesztette elő a rehabilitációs hatóságnál, amelyről 8 napon belül kellett volna értesítenie az ápolási díj tekintetében hatáskörrel rendelkező hatóságot.) A rokkantsági ellátást megállapító határozat 2021. január 27. napján történt átvételét követően pedig 15 nap állt rendelkezésére az ápolási díjra való jogosultságot érintő változás bejelentésére, amelynek csak késedelmesen, 2021. március 18-án tett eleget.

Tekintettel arra, hogy a rokkantsági ellátás megállapításának napján a panaszos kevesebb, mint 10 éve részesült ápolási díjban, és a rendszeres pénzellátása (rokkantsági ellátása) összege meghaladta az alapösszegű ápolási díja összegét, a Járási Hivatal jogszerűen szüntette meg az ápolási díjra való jogosultságot a megváltozott munkaképességű személyek ellátására való jogosultság kezdetétől (2020. május 31.) és rendelte el a jogosulatlanul felvett támogatás visszafizetését.

Azon túlmenően ugyanis, hogy a szociális törvényben meghatározott feltételek hiányában vagy azok megsértésével igénybe vett támogatást meg kell szüntetni, az ellátást jogosulatlanul igénybe vevőt kötelezni kell a pénzbeli juttatás visszafizetésére. Különbőség van azonban a rosszhiszemű és a nem rosszhiszemű jogalap nélküli igénybevétel esetében a megtérítendő összeget, valamint a megtérítéssel kapcsolatos eljárást illetően. Az Szt. a 17. § (1) bekezdésében írja elő, hogy az ellátást jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vevőt kötelezni kell a pénzbeli juttatás visszafizetésére, ugyanezen jogszabály 2016. V.1-től hatályos (1a) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy a szociális hatáskört gyakorló szervnek rosszhiszeműség hiányában is el kell rendelni a jogosulatlanul igénybe vett ápolási díj visszafizetését.

5.3.2. Az eljárások minősége

Az Szt. 9. § (2) bekezdés alapján az **igénybe vevő rosszhiszeműségének megállapítását eredményezi** a jogosultságot érintő lényeges tények, körülmények tekintetében fennálló **bejelentési kötelezettség elmulasztása**. Az ellátás igénybevételét a bejelentésre nyitva álló határidő első napjától kezdődően kell rosszhiszeműnek tekinteni. A közigazgatási hatósági eljárás egyik alapelveként az Ákr. 6. § (1) bekezdése előírja⁷, hogy a közigazgatási hatósági eljárás valamennyi résztvevője köteles jóhiszeműen eljárni és a többi résztvevővel együttműködni. A **jóhiszeműség** elvének jelentősége, hogy valós tényeken alapuló, illetve valós tényeket figyelembe vevő törvényes döntés szülessen. **Rosszhiszemű az az ügyfél**, akinek a **magatartása a hatóság megtévesztésére** vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére **irányul** (Ákr. 6. §. (2) bekezdés).

A jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vett ápolási díjat az elrendelés napján érvényes jegybanki alapkamattal megemelt összegben kell visszafizetni. Az Szt. ugyanakkor lehetővé teszi, hogy a járási hivatal a megtérítés összegét méltányosságból elengedje, csökkentse vagy részletfizetést engedélyezzen, amennyiben a visszafizetés a kötelezett megélhetését súlyosan veszélyeztetné. A csökkentésnek vagy elengedésnek azonban csak akkor van helye, ha a visszafizetésre kötelezett személy családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj⁸ mindenkor legkisebb összegének két és félszeresét.

⁶ Nagykommentár a szociális törvényhez. Szerk.: Hoffman I. Mattenheim G.

⁷ Az Szt. 5. § (1) bekezdés eljárási rendelkezésként meghatározza, hogy a **szociális igazgatási eljárásra**, ennek körében a pénzbeli és a természetben nyújtott ellátásra jogosultság, a jogosultat érintő jog és kötelezettség megállapítására, továbbá a hatósági ellenőrzésre **az Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni**.

⁸ A 2022. évi L. törvény által az öregségi nyugdíj helyett bevezetett új fogalom a *szociális vetítési alap*.

A jogosulatlanul, de nem rosszhiszeműen igénybevett ellátás megtérítésének elrendelése esetén a kötelezettnek nincs lehetősége részletfizetést kérni, azonban a járási hivatal méltányosságból csökkentheti vagy elengedheti abban az esetben is a megtérítés összegét, ha a kötelezett családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj (vö. szociális vetítési alap) mindenkori legkisebb összegének négy és félszeresét.

Az előzőekben ismertetett jogszabályi rendelkezések, valamint a bírósági gyakorlat alapján, **a Járási Hivatal határozatától eltérően** álláspontom szerint **a jogosulatlanul felvett ápolási díj tekintetében nem állapítható meg a panaszos rosszhiszeműsége a rokkantsági ellátásra való jogosultság kezdetével.** Ahogy fentebb kifejtettem, a rokkantsági ellátás kezdő időpontja alapvetően a kérelem benyújtásának a napja. Keresőtevékenység, illetve rendszeres pénzellátásban részesülés hiányában, a jövedelem mielőbbi pótlása érdekében a törvény lehetővé teszi a megváltozott munkaképességű személyek ellátásának visszamenőleges megállapítását. Figyelemmel arra, hogy a **panaszosnak nem volt tudomása ezen jogszabályi lehetőségről, a közigazgatási szerv erre irányuló vizsgálatáról,** ennek megfelelően **nem is igényelte a rokkantsági ellátás kérelem benyújtását megelőző hat hónapra történő megállapítását** – amelyről a rehabilitációs hatóság a jogosultsági feltételek fennállása alapján maga **határozott** –, **magatartása nem minősülhet rosszhiszeműnek 2020. június 1. napjától.**

A Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály a hatáskörébe tartozó megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira vonatkozó igény elbírálásához szükséges releváns tényeken és szabályok alkalmazásán túl – a panaszos részére a Járási Hivatal által megállapított ápolási díjat érintően – nem vette figyelembe azt a törvényi rendelkezésből eredő következményt, hogy a rokkantsági ellátás visszamenőleges megállapításával az ápolási díjban ezt követően már jogosulatlanul részesülő panaszosnak – a támogatás megszüntetésén túl – a megelőző hat hónapban kézhez kapott juttatás tekintetében visszafizetési kötelezettsége keletkezik.

A jogszerűség biztosítása érdekében a hatóságnak nemcsak a jogszabály betűjét, hanem annak szellemét, célját, az ügyfél körülményeit (a megítélendő jogsértés különleges körülményeit) figyelembe vevő módon kell eljárnia. A jogszabályok megtartása, a törvényesség biztosítása a hatósági eljárások alapvető követelménye, ugyanakkor az alkotmányos közigazgatás megvalósulása érdekében a közigazgatási szervek működésének, tevékenységének nemcsak törvényesnek, hanem hatékonynak, célszerűnek, méltányosnak és humánusnak is kell lennie.

A tisztességes hatósági eljáráshoz való alkotmányos alapjog érvényesülését szolgálja továbbá az az ügyfélre vonatkozó alapelv, amelynek részeként a hatóság biztosítja az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője számára, hogy jogaikat és kötelezettségeiket megismerhessék, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását. A Járási Hivatal az ápolási díjra való jogosultságot megállapító határozataiban ennek érdekében tájékoztatta a panaszost többek között az igényelt szociális ellátás jogosultsági feltételeiről, a jogosultat terhelő bejelentési kötelezettségről, a bejelentési kötelezettség elmulasztásának következményeiről és a jogorvoslati jogról.

A kétféle ellátás párhuzamos folyósíthatóságával kapcsolatban ugyanakkor a panaszos téves következtetését erősítette az a Személyre Szabott Ügyintézési Felületen elérhető információ, amely az Szt. 42. § (1) bekezdés b) pontjának a 42. § (4) bekezdéssel együtt történő ismertetése érdekében **félreérthető módon foglalja össze az ápolási díj – többek között – rokkantsági ellátás melletti továbbfolyósításának lehetőségét.**

Szintén a jogszabálytól eltérő tartalmú – a szakszerűség követelményét érintő – tájékoztatást tartalmaz a Járási Hivatal ápolási díjat megszüntető és a jogosulatlanul felvett támogatás visszafizetésére kötelező határozata a jogorvoslatként igénybe vehető peres eljárás költségét érintően. A hatóság döntésében arra hívja fel a panaszos figyelmét, hogy a peres eljárás illetékköteles, melyet a bíróság döntése szerint kell megfizetni, miközben **az Szt. 16. §-**

a biztosítja a szociális igazgatási eljárás és az azzal összefüggésben indult közigazgatási per költség- és illetékmentességét.

A jogorvoslati tájékoztatás keretében a Járási Hivatal felvilágosítást adott továbbá a keresetlevél benyújtásával történő perindítás határidejéről és helyéről, a jogvitában eljáró illetékes bíróságról (Veszprémi Törvényszék), ugyanakkor – a jogi képviselővel történő eljárás esetében kötelező elektronikus űrlap használatot kivéve – nem tért ki a keresetlevéllel kapcsolatos követelményekre.

A tisztességes eljárás megvalósulása érdekében mindenkit megillet az az alkotmányos alapjog, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A közigazgatás jogsértő, megalapozatlan, hibás mérlegelésen alapuló döntéseivel szembeni szubjektív jogvédelmet szolgáltat az Ákr. 113. § (1) bekezdés a)-b) pontjában foglalt kérelemre induló eljárások, a fellebbezés és a közigazgatási per. A hivatalból indított jogorvoslati eljárás – a döntés módosítása vagy visszavonása a hatóság saját hatáskörében, a felügyeleti eljárás, az ügyészségről szóló törvény szerinti ügyészi felhívás és fellépés nyomán indított eljárás – azonban elsődlegesen nem az ügyfél jogainak védelmére, jogorvoslati jogának érvényesítésére szolgál, hanem alapvető funkciója a tárgyi jog, a jog által védett közérdek érvényesítése, az objektív jogvédelem.

A panaszos a benyújtott „jogorvoslati kérelmében” – az Ákr. 115. §-ra hivatkozással, amely a keresetlevél alapján történő döntés módosítását vagy visszavonását szabályozza⁹ – azt kérte, hogy a hatóság saját hatáskörben módosítsa vagy vonja vissza döntését akként, hogy mellőzze az ellátás rosszhiszemű igénybevételének megállapítását és a jogosulatlanul felvett ellátás visszafizetésére kötelezést. Kifejezetten kérte továbbá, hogy a Járási Hivatal a beadványt tekintse keresetnek.

A „jogorvoslati kérelem” vonatkozásában a hatóság *tájékoztatást* küldött a panaszos részére, amelyben arról értesítette, hogy saját hatáskörben nincs lehetősége a határozat visszavonására, illetve módosítására és egyúttal – a közigazgatási perben alkalmazandó, jogszabályban meghatározott (17/2020. (XII. 23.) IM rendelet) nyomtatvány mellékelésével – ismételten felhívta figyelmét a keresetlevél benyújtásával történő közigazgatási perindítás jogára, és pedig a csatolt dokumentum – útmutatónak megfelelő – kitöltésével és a hatóság részére történő visszaküldésével. A panaszos ezt követően elállt jogorvoslati szándékától és a Járási Hivatal döntésében szereplő összeg megfizetésével eleget tett a kötelezésnek.

A Kp. alapvető rendelkezései között rögzíti, hogy a bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. A közigazgatási perjogban a keresetlevél egy írásbeli beadvány, amelynek központi eleme a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelem (kereset), az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával és a bíróság döntésére irányuló határozott kérelem (kereseti kérelem). Tartalmát pontosan meghatározza a Kp. 37. § (1) bekezdése, amelyek bármelyikének hiánya esetére hiánypótlást ír elő a törvény¹⁰. A Kp. 39. § (1) – (2) bekezdése alapján főszabályként a keresetlevelet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a vitatott közigazgatási cselekmény közlésétől számított **harminc napon belül** kell a vitatott cselekményt megvalósító **közigazgatási szervhez benyújtani**. Egyben a Kp. 39. § (2) bekezdése azt is rögzíti, hogy a *jogi képviselő nélkül eljáró felperes* a keresetlevelet

⁹ Az **Ákr. 115. §-ában szabályozott eljárás** nem szerepel az Ákr. 113. §-ában, sem a kérelemre, sem a hivatalból induló jogorvoslati eljárások között. Az eljárás **a közigazgatási per indításához kötődik**, mert az eljárás alapja a végleges döntés ellen előterjesztett keresetlevél. Ugyanakkor, bár ekként az ügyfél „kérelmére” indul, nem tekinthető kérelemre induló eljárásnak, inkább olyan saját hatáskörben lefolytatott hivatalbóli eljárás [Ákr. 113. § (2) bekezdés a) pont], amelyben a hatóságot vizsgálati, de nem döntéshozatali kötelezettség terheli. (Nagykommentár az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényhez)

¹⁰ Kp. 46. § (1) Ha a keresetlevél nem felel meg a törvény által meghatározott alakhi követelményeknek, vagy azt kötelező jogi képviselő esetén nem jogi képviselő útján nyújtották be, a bíróság a felperest a hiányok megjelölése mellett, rövid határidő tűzésével azok pótlására hívja fel.

jogszabályban meghatározott *nyomtatványon* is előterjesztheti. Ez utóbbi rendelkezés egyben azt is jelenti, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró fél számára nem kötelező a 17/2020. (XII. 23.) IM rendelet mellékletét képező nyomtatvány alkalmazása, a keresetlevél saját szerkesztésben is előterjeszthető. Az Ákr. 115. § (1) bekezdése alapján *a hatóság köteles megvizsgálni a jogorvoslati kérelmet, azonban döntését nem köteles módosítani vagy visszavonni.* A Kp. 40. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a keresetlevelet a közigazgatási szervnek a benyújtástól számított harminc napon belül – az ügy irataival együtt – továbbítania kell a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz. (A járási hivatal eljárásában hozott cselekmény esetében a felterjesztési kötelezettségnek a vármegyei kormányhivatal útján kell eleget tenni.)

A fentiekből következően megállapítom, hogy a közigazgatási per indításával kapcsolatban – ennek részeként annak költségét és a keresetlevél benyújtására szolgáló nyomtatvány használatát érintően – adott nem megfelelő tájékoztatással, valamint a panaszos saját szerkesztésében benyújtott jogorvoslati kérelem bírósághoz történő továbbításának elmulasztásával a hatóság akadályozta a panaszos jogorvoslatához való jogának érvényesítését. Mindez a rokkantági ellátás kezdő időpontjának a panaszos rendelkezése hiányában történő megállapításával, továbbá a jogosulatlanul igénybe vett ápolási díj tekintetében a roszhiszeműség kezdetének a rokkantsági ellátásra való jogosultság kezdő napjával fennálló meghatározásával, a jogállamiság elvével, az abból fakadó jogbiztonság követelményével és a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal összefüggésben a jelentésben kifejtettek szerint visszásságot okozott.

6. Intézkedéseim

A jelentésemben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásságok orvoslása, illetve jövőbeni bekövetkezésük lehetőségének a megelőzése érdekében az Ajbt. 31. §-a alapján felkérem a Fejér Vármegyei Kormányhivatal főispánját, hogy hívja fel az érintett két szervezeti egység, a Székesfehérvári Járási Hivatal Hatósági Osztály és a Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztály ügyintézőinek figyelmét a jogszabályoknak megfelelő eljárásra, különös figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás alapelveire, alapvető szabályaira.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos